

DESATERO KAZANIE BOŽIE

V židovských jest knihách psáno,
všem lidem věděti dáno,
že Buóh tato slova svému
mluvil lidu židovskému
5 řka: „Poslúchaj mne, lide mój,
a vždy u mém kázaní stój.
Budeš-li mne poslúchati,
chci tobě tu zemi dáti, |
94b v niejžto stred a mléko plove;
10 v tu vy chci uvésti, Židové.“
Z těch bieše jeden šlechetný
Žid a svého života čsný,
tomu jmě Mojzes diechu,
toho za kněžě jmějěchu.
15 S tiem tvořec zjevně mluvieše,
jakž Mojzes rozumieše;
tomu tvořec sám svú rukú
napsal na dvú kamennú dskú
desatero své kázanie
20 všem lidem na oblepšenie.
A tomu tvořec poručil,
aby Mojzes všě učil,
aby v kázni přebývali,
svého tvorcě milovali.
25 Na jednéj dšče tři biechu
kázanie, ješto učiechu,
kak jest Boha milovati
a jemu chvály vzdávati.
A na druhéj sedm bieše jich
30 napsáno, kázaní božích,

ješto učie všelikého,
chudého i bohatého,
kak jest družčě | milovati
a kako s ním přebývati.

[P R V N Í]

- 35 Slyšte, páni, i vy, panie,
prvé jest božie kázanie:
Nejmějte Boha jiného,
kromě tvorcě silného.
Proti tomu trój lid činí,
40 jímž svú duši velmi černí.
Prví jsú čarodějnici,
ti chodie svú věrú nici,
ti pohanskú vieru plodie,
když lid s pravé cesty svodie;
45 ti Boha za Bóh nejmají,
když na babě kúzla ptají.
Druzí, ješto jsú lakomci,
to sú všecker lichevníci,
ješto stříebro, zlato více
50 milují, pro to lichviece,
než Boha, než své spasenie,
jehožto ničs dražšie nenie;
a ti také, již blúdiece,
svú zlú myslí tbají více
55 než na Buóh na svú hospodu,
pro něž vezmú v duši škodu.
Znamenajte dobrě toho,
jehožto | sě stává mnoho:
95 b Když který pro svú hospodu
60 bojuje a vezme škodu,
že snad svój dobrý oř stratí,
slíbí mu pán jiný dáti;

- pakli ho zabí samého,
pán nemóž vrátiti jeho.
65 Když tak pro malú otplatu
bojujete a svú ztrátú
marnému pánu slúžíte
a jeho vóli plníte,
radějše služte mocnému
70 svému králi nebeskému:
Ktož tomu poslúží snažně,
tomuť dá otplatu věčně;
ktož sbožie neb život ztratí
proň, to obé jmu navrátí.
75 Třetí, ješto jsú v rozkoši,
netbajíce o svėj duši,
to kázanie přestupují
a u veliký hřiech vstupují:
to sú nesmierní opilci
80 i všelici pasobřišci;
ti své břicho za Buóh jmají,
nebo o něm více tbají
než o duši i o Bo|zě;
96 a proto budú u věčnéj hrózě.
85 Těm učiní král nebeský
takeže, jako král světský
jeden učinil jednomu
byl opilci nesmiernému,
o němž nám pověst povědě,
90 což na knihách psáno vědě.
Bieše jeden jhřec opilý,
všěm dobrým lidem nemilý.
Ten jide před svého krále
a svým sě řemeslem chvále
95 a řka: „Věz mú chytrost, králi!
Dávajíť svój život v táli:
nevypiem-liť pitie tvého
v tvėj pivnici najlepšieho

viece než jiných tridceti,
100 kaž mi mú hlavu stieti.“

Král toho káza zkusiti,
móž-li to chlap učiniti;
an to chlap učini snadně,
nesta vína nice na dně,

96 b 105 an chlap vše víno vyloka,
jehož by měl | cný do roka.

Král rozhněvav se povědě:
„Oběste chlapa na hřědě,
ať mu provaz hrdlo stáhne,

110 k mému pití viac nesáhne.“

Toť za čelo věděti dám:
těž se stane nesmierným vám,
že vy pekelný kat uděsí,
nesmierné u pekle pověsí.

DRUHÉ KÁZANIE

115 Druhé kázanie božie jest,
ktož je drží, blazě mu jest:
Boha v ješit nejmenujte
a toho se vždy chovajte.

120 Ktož ješitně Boha vyzývá,
ten se jím jedno posmievá.
To trój lid hřiešný přestúpá,
hóře činí než tvář hlúpá.

Prvý, jenž křivě přísahá,
na svatý kříž rukú sahá,
125 a ten, ješto k tomu radí;
oba k sobě črt u peklo vsadí.

97 a Druhý, jenž Bohem prospílé,
ano jmu tiem nic nepíle, |
anebo jeho svatými;

130 Buóht otspíle takým, věř mi.

Třetí, jenž poklíná Boha,
ten chce vz vodu a nemoha;
jenž vinu v tom Bohu dává,
že nerovně čest rozdává,
135 sbožie, sílu, krásu, zdravie;
ano dobřě Hospodin vie,
který dostojen kterého
tohoto sbožie vrátkého.

[T Ř E T Í]

Třetie kázanie božie jest,
140 slyš chudý i ten, jenž jmá čest:
Pomněte svatě dni čistiti
a je v čistotě světiti.

Proti tomu trój lid činí,
jímž se proti Bohu viní:

145 Prví, jenž v svátky dělají
(proto jim vždy kněžie lají);
druzí v svatě dni hřiech plodie
a káti se jich nerodie;
třetí v svatě časy hrají

150 a na svatě nic netbají.

97 b Lépe | by bylo orati
než v neděli tancěvati:
vězte, ktož rádi tancují,
ti své tělo ofěrují

155 diáblu i všechny své údy,
když proň činie také trudy.
By to kněz dal za pokánie
někomu, vstanúc za ranie
téci k jutřni takýmž skokem,
160 ale by vstonal svým bokem.
Svoj zrak diáblu ofěrují,
když jím srdce rozněcují:

- kolik chotí v tanci slíbíš,
 tolik diáblóv v srce upustíš.
- 165 Tu dievka i žena mnohá,
 nepomnieci nic na Boha,
 hlédá více i milejé
 na jinocha i snažnějé
 než na obraz tvorčé svého,
- 170 Jezu Krista nebeského.
 Potom ústa ofěrují
 diáblu, když v tanci zpievají
 o smilstvě piesni nesličné
 a k tomu v čas nekázané.
- 175 Uši také ofěrují, |
 98 a když radějše poslúchají
 zlých piesní, zlého pravenie,
 prázdne piščby i hudenie,
 a o svatěj mši netbají,
- 180 boží službu zamietají.
 Ješče k tomu ofěrují
 rucé diáblu, když darují
 více piščcě, bubenníky
 než čsnú kněží i zvonníky.
- 185 U tancě dievky, jinošě,
 šcedřěj sú nežli u mšě:
 dá dobrý peniez u tancě,
 chtě k ofěřě, ptá mēděncě.
 Nesličná věc i hanba jest
- 190 tak dáti Bohu marnú čest,
 jůž sě bubenníka stydie;
 ktož to činie, smyslem blúdie.
 Slyšte, žeť jest u písmě psáno,
 všem lidem věděti dáno:
- 195 Ktož hercóm dary dávají,
 ti diáblu v čelist vkládají.
 Nohy také ofěrují
 diáblu, když na nich tretují;

- jako by z smysla vystúpil,
 98 b 200 | neb jako by veň běs vstúpil:
 nemúdrějé činie než skot,
 kazie podešvy i život.
 Tanečníku, to dobřě věz
 a též tanečnici pověz:
 205 co u tanečného diela
 s tvého hubeného těla
 kolik ukane potu krópi,
 tolik diáblóv duši vschopí
 i vnesú s sobú do pekla,
 210 ot nichž by ráda utekla.

Č T V R T Ě

Čtvrté božie kázanie jest:
 Jmějte otcě a matku v čest.

- To kázanie přěstupují,
 ež jich srdcem nemilují,
 215 ot nich sbožie jmajíce
 a jich potřebu vidúce,
 jim ničse nepomáhají,
 o nich velmi málo tbají.

Druzí, jenž otčíku lají,
 220 pro to veliký hřiech jmají.

Třetí mrzie všemu lidu,
 ti budú bydliti s Judú:
 to sú, ješto tepú otcě,
 neotpúščějí ni matcě.

- 99 a 225 Ktož čstie | otcě a matery,
 dáva jim Buóh dvoje dary:
 prvý, že jest v duši spasen,
 druhý, že jest v době ščasten.

PÁTĚ

Poslúchajte řeči svaté,
 230 totoť jest kázanie páte:
 Nezabíjej bratrcě svého,
 mé tváři, člověka mého.
 Proti tomu trój lid činí,
 jímž sě Bohu věčně viní:
 235 Prvý, to jest mužěbojcě,
 jenž umáříe hladem družcě,
 moha jho málem živiti
 i dá jmu živótka zbýti.
 Druhý, jenž káže nebo radí
 240 zabiti neb jiné svadí
 a stane sě vražda proto;
 pravi vám zacělo jáz to,
 žeť jest ten pravý vražedník,
 toho zabitěho vinník.
 245 Ten jest také mužěbojcě,
 jenž, jsa sudí neb poprávcě,
 přiložě k někomu vinu
 pro nepřiezn neb pro dědinu,
 i zbaví života koho,
 99 b 250 jehožto sě stává mnoho.
 Třetí, ješto sám zabíjě,
 ten sě s Kainem nemíjě,
 ten musí s ním u pekle býti,
 jehož mu viac nelzě zbýti.

ŠESTĚ KÁZANIE

255 Šestým kázáním tě svázal:
 Nebuď smilník, toť Buóh kázal.
 Trój lid ndrží tohoto
 i jmá veliký hříech proto.

Prví sě skutka chovají,
 260 však sě myslí v něm kochají;
 čistota v ráj nedovodí,
 jenž ot srdcě nepochodí.
 Druzí smilstvo skutkem plodie
 i jiné k tomu přivodie;
 265 mezi mužmi toho mnoho,
 avšak v ženách více toho.
 O jich zlosti pisáno jest
 a některé tak známo jest,
 že diábel týž obyčej jmá
 270 jako ptáčník, kdyšto jímá
 ptáčky v sietkách, že za nožku
 přivieže v sietkách ponožku |
 100 a i vstrhá, aby vzlétala,
 jiné ptáčky osázala:
 275 takéž diábel dušě číhá
 a mnoho jich tak potrhá.
 V krčmě nebo v tanci ženu
 posazují uličenú,
 anať obočie vstahuje,
 280 závojíka popravuje,
 sukničku svú ztkaničivši
 a karnáček užlutivši,
 k tomu do pat zpodlinivši
 a podlinky zhedvábnivši,
 285 nožík, měšček, cúdný pasec,
 u piesnech její jasný hlasec.
 To vidúce mnozí blázni,
 nejmajíce božie kázni,
 slyšiece slovcě výborná,
 290 ješto sě jim zdějí dvorná,
 velmi milé usmievanie
 a laskavé jich vzhledanie,
 letie jako na otržn k nim;
 naliť i bude hoře jim,

295 anoť je diábel potrhne,
i s ponožkú u peklo vtrhne.
100 b Sbožný, ktož tak smyslem | vládne,
že v také sieti neupadne,
a ktož sě také vyvalí
300 z těch sietí, ten Boha chválí.
Těch chytrostí mnoho jmají
ženy, jimiž přemáhají
ty lidí, jenž jmají dosti
síly i čsti i múdrosti;
305 any jsú přemohly čsného
krále Davida mocného,
Šalomóna přemúdrého
a Samsona přesilného.
Znamenajte také toho:
310 Čsných jest žen také přemnoho,
z těchtoť jáz je vykládaji
a o nich nic neskládaji,
kromě o těch, ješto tbajú
o tělu, dušě netbají,
315 tělo krásně odievají
a svú duši obnažijí.
Ti jako jeden blázn činie,
jenž oděl v drahé oděnie
svój kón, obnaživ svú kóži
320 i oděl ju ve zlú rohoží
101 a i jel byl | k královým hodóm,
i vjel tak nečsně v jeho dóm;
král jeho kázal vyhnati
a sto kyjevých ran dáti.
325 Takéž syn boží učiní,
ktož sě takeže doviní,
že s nimi učiní rozvod,
káže je vyhnati z svých hod.
Slyšte, ješto sě líčíte,
330 by v tom hříech byl, vy nemníte:

když také s pýchú ke mši jdú,
s věčším hříechem ot nie přídú.
Tak jest Buóh laskav na také,
ješto sě líčie, na všaké,
335 právé jako na rytieře
král, jemužto dobřě věřě,
pojme jej u boj v některý
a zkušije jeho viery,
an sě přijma nepřátel svých
340 a vstavě na sě klejnot jich
i zbie mu šlechticiev mnoho
a ješče chce více toho.
I jde před král, toho taje, |
101 b a ješče na sobě jmaje
345 vafnrok neb tvář nepřátelskú
a prosě u něho daru.
Nezdá mi sě, by jmu co dal,
snad by sě více rozhněval,
i kázal by jeho jéti
350 a potom jmu hlavu stieti:
Takéž ty, ješto sě líčie,
v diáblóv sě vafnrok obláčie,
pod tím mnohé přeluzují
a mnoho duš zahubují.
355 Hubená ženo, znamenaj
a diáblovy tváři nechaj!
Když jmáš ten vafnrok na sobě,
věrně jmáš buoží hněv k sobě;
chceš-li boží milost jmieti,
360 musíš diáblóv klejnot snieti.
Třetí lid to přestupuje
kázanie a v hříech vstupuje:
to jsú svódníci, svódnicě,
jež črt vnese u peklo nicě.
365 Ty jsú pravé zahradnicě,
všech diáblóv dobré ščěpnicě;

102 a božie šče|py vytrhujú
a diáblóm je přesazují.
Ty jsú diabľovi měši,
370 jimiž diábel veľmi spieši
oheň smilstva rozdýmati
a mladým zlý príklad dáti.
Ty jsú horší než kacieři,
dosvědči-liť, každý mi věří:
375 kacieř přída, kdež neznám jest,
dvě létě nebo tři tajen jest,
a tak v skóře mnoho lidí
k svému kacieřstvu nevzbudí;
a svódnicě dne prvního
380 inhed přídúc neb druhého
k některéj neb k některému,
inhed ho přivede k zlému.
A přídúc k některéj paní,
sěde s ní výše než zvaný,
385 nebo přide šlojěř nesúc
neb záponku prodávajúc,
i díe: „Paní, rač sém vstáti,
chciť dobřú kúpi prodati.“
102 b A jakž ot lidí | otstúpí,
390 děje trh o hřiešnéj kúpi.
Mnoho těch kunštóv umějí,
jimižto hřiešný trh dějí.
Ješče o nich vědě mnoho
a něco povědě toho,
395 kak jedna chytrá svódnicě,
činiec se dobrá nunvicě,
čsnú vdovičku přelúdila
a ke zlému ji vzbudila.
Tuto vdovu milováše
400 a své jěj dary dáváše
jeden jinoch neženatý
a v sbožie dosti bohatý,

a chtieše ji rád pojěti
i nemožieše prospěti
405 proto, neb ta bieše vdova
slíbila čistotu znova,
a on toho nevědieše,
proto ji pojěti chtieše.
Když přide ta jedna chvíle,
410 že s ní sedě velmi míle,
mluviv slov rozličných mnoho,
vstáza je pod věřú toho,
103 a chce-li s ním u man|želství býti,
či chce toho inhed zbyti.
415 Odpovědě cěle jemu:
„Nechci tobě ni jinému,
nebo sem slíbila býti
v čistotě až do mé smrti.“
Jinoch proto v smutek upade,
420 bezmál hořem neusvade;
i jide inhed přeč ot nie,
velmi truchleje a smutně.
I když ona baba jeho
uzřě tak velmi smutného,
425 hned se veň slovy uváza,
o smutcě jeho otáza,
proč jest tak srdcě truchlého,
co-li se jmu stalo zlého.
Uhani ji rozhněvav se
430 řka: „Zlá babo, opravuj se!
Co píle mým smutkem tobě
věděti, mrzutěj robě?“
Dřieve než on slova skona,
odpovědě jemu ona:
103 b 435 „Milý synku, | to dobrě věz
a svému přieteli pověz,
že jézvený nemóž zbyti
svých ran, když je bude krýti

ješto vieš, kto tě milují
a tě krásně ofěrují.

725 O přikrovu co sobě stýskáš,
a ty udatnú ženu jmáš,
ješčeť zetče plátna v domu,
ještoť bude dosti k tomu.

110 a Tů hoviedcí | pro vosk také,

730 chci, neprodávaj nikake,
nebt̄ ješče do toho času
vosku tvé včely nanesú;
ta mně, chlape, voly otdaj
a jiné vše sbožie rozdaj.“

735 „Buďta tvá voly, pane mój,
jázt̄ sem boží člověk a tvój.“
Toť páni dobřě umějí,
svěj chudině zle hovějí,
na ně vinu nalezují

740 a je jich sbožie zbavují;
zlodějsem ho písmo vzyvá,
ktož tak zle sbožie dobývá.

A ti, jenž v zákoně chodie,
již také zlodějstvo plodie,

745 kdyžť zpovědi poslúchají

a když pokánie dávají;

kradú ot mateře děti

u macechu veléc slušěti,

macechu velé ploditi

750 a svú matku zahubiti;

kážúce na každý sňatek,

však kradú kněziu desátek.

Ješče kradú viece toho,

a těch jest mnichóv přemnoho,

755 kdyžto koho zpoviedají

a čie tajenstvie zviďdají.

Když mnichu die který dercě

a cuzého sbožie bercě:

„Daj mi dobrú radu z toho,

760 učinil sem zlého mnoho:

desět sem kostelóv vybil,

kněží oblúpil i přibil,

kradl se, při vedl i přebíjal,

žehl sem svú rukú, vybíjal.

765 Toť pravím, otčiku milý,

byl sem ke všiej zlosti čilý;

bych jměl dědiny široké,

nezplatil bych se nikake,

co sem otjímal nevinným

770 i ztrávil zle životem svým.

Bych chtěl všechno navrátiti,

musil bych s dětmi žebrati;

111 a bych chtěl také všem | platiti,

kto by je mohl všě věděti?

775 Proto za vše zaviněnie,

proši, bratr, daj mi pokánie.

Nemohuť se nic postiti

ani na kterou pút jíti,

na jutřni vstáti nemohu,

780 učiniž, což libo Bohu;

a páteřiev nerad pěji

a jiných modlitv neuměji.“

„Snadno, synku, toho zbudeš,

ač mne poslúchati budeš:

785 my jsmy bratřie velmi chudí,

nám jinak nic nepřichodí,

jedno což vy pomáháte,

svú almužnu nám dáváte.

Zbavuji tě hřiechu toho,

790 což si kdy učinil, všeho:

daj mi za ty hřiechy jednu

k mému oděnici hřivnu.“

Takt̄ činie zlí zpovědníci,

mnohých lidí přeludníci, |

111 b 795 v svatém písmě chciece blúdie,
křivě na zpovědi súdie,
silně přieliš zpravující,
snadně hřiechów zbavující;
co písmo velí přijíti,
800 toho se nechtie držěti.
Zpovědníci, znamenajte,
dobré příklady vžímajte!
Vy se lékaři vzyváte
hřiešných duš, to dobře znáte;
805 vizte, žež lékař, z nemoci
když myslí věrně spomoci,
jinako nemoc studenú
a jinak nemoc črvenú,
jinak vodné tele léčí
810 a jinako bolniej oči,
jiný trank k každéj nemoci,
když myslí věrně spomoci.
Snad by učinil věčší strast,
by kladl nemocnému tůž mast
815 na mdlé nebo na bolniej oči,
112 a jížto | jézveného léčí.
Takéž, lékaři duchovní,
dávaj u pokání čin rovný.
Každé lidské zavinění
820 chce jmieti rovné pokánie:
kaž se lakomým postiti,
nečistým kaž čistu býti,
kaž zloději navrátiti
a z svého kaž šcedru býti.
825 Každé lidské zavinění
chce jmieti rovné pokánie.
Znamenaj, coť písmo praví,
žež Bóh těch hřiechów nezbaví,
jeliž bude vráceno to,
830 což jest bezprávně otjato.

A ty sám dobře znamenaj,
tento příklad všem poviedaj,
žež lékař spomoci nemóž
jézvenému, donidž v něm nóž;
835 jeliž bude nebo střela
vyňata z jézveného těla,
112 b toliž lé|kař všelikého
tak uléčí raněného.
Takť krade mnich i kněz vsaký,
840 dávajúc šcedré otpustky;
ktož se v jeho páteř vloží,
tomuť tisúč hřiechów složí.
Aleť bych velmi rád tomu,
by se též stalo takému
845 zpovědníku všelikému,
jako kaplanu jednomu,
jenž, spoviedav přebojníka,
mnohých lidí násilníka,
vecě: „Chceš se hřiechów káti?
850 Chcuť dobrú kúpi prodati:
což jsí ukradl z své mladosti,
zbavuji tě té vsie zlosti;
ač si komu otjal zlato,
daj mi jeden šilink za to.“
855 „Auvech, kněže, chci velmi rád,
kromě nynie nejímám nasnad;
příd ke mně v les u pondělí,
zdať mě dotud Buóh nadělí,
113 a ten ti | šilink chci rád dáti
860 a tak se viec hřiechów káti.“
A když v les přijede k němu,
ten šilink zaplati jemu,
vecě: „Kněže, druhý vezmi
šilink a tento kóň daj mi
865 a toto své rúcho k tomu,
beřiž se pěš k svému domu;

dať sem za tento hriech viece
než za vše, pravdu mluviece.“

Dávaj, kněže, viec múdrějé

870 za hriechy lidem pokánie.

Věz to, kněže i bosáku,
křižovníku, i ty, žáku,
což kdy na lidech vylúdiš,
zloděj jsi a smyslem blúdiš.

875 O kupcích také povědě,

ješto o jich zlosti vědě:
ti kradú také přěmnoho,
avšak jich nevěšie z toho.

Ti, již sukno prodávají, |

113 b 880 ti přietele ukrádají;

učině kmotra z někoho,
rád by vydržel sbožie jeho.
Když sě s ním utká u městě
aneb v některéj čestě,

885 dobrojtro neb dobrý den vzdá,

kak sě jmá na zdravie, zviědá;
ješče otieže ho stoje:

„A kak sě jmá kmoška moje?“

A jakž ta slova otmluvi,

890 inhed jmu o sukně vzmluvi

řka: „Kmotře, kaké sukno jmám!

Třěba-liť, at jeho prodám;

dávno nebyl lepší šarlat

u městě, jakýž mám brunát:

895 kropenina přěšlechetná,

pruhatina nevidaná,

ta velmi krásně odievá.

Té mi s sukni a s plášč zbývá;

toho zbytku kupováchu,

900 osmi krošiev nedodáváchu. |

114 a Ač sě, kmotře, líbí tobě,

vezmi to sukénce sobě,

raději přieteli svému,

tobě, kmotře, než jinému

905 těch osm krošiev chci spustiti,

z nichž mi budeš děkovati.“

Kmotr mně, by tak i bylo to,

nemluvě nic dále za to,

vezme předraho sukno zlé,

910 věřě kmotru a mně dobré. —

Takoť kradú súkenníci

po hriechu bezmále všicci;

což jiný nekúpí hadě,

v tu kúpi přitele vsadie.

915 Též činie všichni konieři,

kocovníci i ovnieři,

ščivalníci i valcháři,

všichni kupci i kramáři;

věrújice přisahají:

920 „Toto mi za to dávají.“

Mnoho tak vyprisahají,

a proto těžký hriech jmají.

Mlynáři, také znamenaj:

114 b | když meleš, cuzého nechaj;

925 mníš, by nebyl zloděj proto,

ukrádaje málo často?

Móžeš dobrě znamenati,

ve mlýně jsa, to vídati,

že řeka činí sě vodna,

930 často jsúci lidem škodna,

když z malých potóčkóv bývá,

v nichž člověk často oplývá.

Těž ty, zlý mlynáři, činíš,

z malých hriechóv hriech shromazdíš

935 a pro ten u pekle potoneš,

ač sě toho káti nechceš.

Krajčí sě kalí v témž kalu,

ukrádá sukna po málu;

neotpustí nikomému,
940 krade i přáteli svému.

Jako jeden krajčí bieše,
když plášč své ženy krájěše,
nemohl otrpěti toho,
ukrade jeho nemnoho.

945 To uzřev syn, otci vecě:

115 a „Nekrad, ten plášč krájěš | matcě.“

Krajčí jemu odpovědě:

„To jáz, synu, dobře vědě,
kromě pro pamět činím to,

950 abych vešdy pomněl na to.“

To jáz pravím, krajčí, tobě:

Nepomyslíš-li o sobě,
s mlynářem u pekle potoneš,
v němž tápati věčně budeš,

955 ač se toho neostavíš,

a což jsi ukradl, nevrátíš.

Krčmář má těch mnoho zlostí,

jimiž svéj duši pakostí:

sám krade s děvkú i s ženú,

960 nedávajíc u pravú mieru

svého pitie, jakú slušie;

proto pójde v kázn jich dušě.

K tomu přijímá zlodějstvo,

přěpúšćie v svém domu smilstvo:

965 u postě, ve mnohý pátek,

vždy u něho črtóv sňatek

zlodějév i přěbojníkov,

115 b zlých žen i zlých kosteč|níkov.

Netbá nikdy na svatý čas,

970 vešdy jmá s opilci svůj kvas;

vždy pie s nimi, přičítaje,

na svatú mši nic netbaje.

Oráčiev také neminu,

jmají na se hroznú vinu:

975 svatokrádci se vzývají,
že desátka nedávají.

Věz, člověče, čiest desátá
tvého sbožie, tať jest svata,
jižtoť jest Buóh zvolil sobě,

980 i přikázal věrně tobě,

aby dával sluhám božím,
ač chceš býti v nebesiech s ním.
Nedáš-li je, těžký hřiech jmáš
a svatokrádcem se vzýváš.

985 By král český některému
dával každé léto svému
padesát hřiven člověku,
bral by je u velikú dieku
116 a a jemu pět rád by | dával

990 anebo na jeho čest vskládal;
a nám Buóh, pravdu mluviece,

dává darmo velím vice;

tělo, duši, čest i zdravie,

krásu, cnost, čest i sbožie

995 i jiného k tomu mnoho,

avšak my hřiešníci z toho

nechcmý věrně děkovati

ani desátka dávati.

Chcete-l věrně čstíti Boha,

1000 dávajte málo ze mnoha;

neniet vaše, všet jest jeho,

čstětež jej sbožím jeho.

Kteříž jej budú chváliti

a z jeho sbožie jej čstíti,

1005 tomuť sbožie nebeské dá,

v němžto nebude chud nikdá.

Svědčí to svatý Lukáš nám,

žeť tomu die Hospodin sám:

„Věrný sluho, jměj veselé,

1010 dalť sem byl sbožie nevelé, |

116 b a tos mně vešdy poznával,
žes mú čiest věrně vydával;
vejdi v sbožie svého pána
i v radost, tať věčně dána.“

1015 Mezi kováři zlodějév
mnoho jest i svatokrádcóv;
ti, již zlodějém hotují
klíčě, kozie nohy kují,
nožě, pily i věc jinú:

1020 proto s zloději pohynú.

O kostečnicíech pravím vám,

to móž každý věděti sám,
že jmají v sobě zlú vlohu,
mrzie všem lidem i Bohu,

1025 že vždy lží a přísahají,

Bohem a svatými spílejí.

Druhý neplní sedmého

kázanie, jenž co cuzého

nalezna, nechce vrátiti,

1030 proto móž duši ztratiti,

což jest nalezl, ač nevrátí,

ani sě toho chce káti.

A pakli by vrátiti tbal,

117 a a toho, jenž ztraťil, neoptal,

1035 jmá to s právem vše na chudé

vložiti, neb jakž jmu bude

raditi zpovědník jeho,

co jmu učiniti z toho.

Třetí, jenž přijímá kradbu,

1040 ten vejde do pekla v hanbu:

nebylo by zlodějíkův,

by nebylo přijemníkův.

[OSMĚ]

Osmému kázani živý

učí tě Buoh: Nebud křivý

1045 svědek na družčě na svého,

ač chceš zbýti črta zlého.

Trój lid toto přestupuje:

Prvý, jenžto potyrzuje

zlú řeč, slyšav ot někoho

1050 a nevěda právě toho;

druhý, ješto sám poviedá

něco zlého a nevěda;

třetí, jež svědčí křivému

a tratě právo pravému;

1055 ten proto pekla nezbude,

117 b v němžto věčně v hořji bude.

[DEVÁTĚ]

Toto kázanie deváté:

Cizie věci nežádajte.

Trój lid sě nedrží toho:

1060 Prvý, jenžto hrózú koho

s dědinicě s jeho spúzie

a činie jmu mnoho núžě;

druhý, jenž svého súsěda

připraví jej, nic nevěda,

1065 křivě k některému platu

a čině jmu proto ztrátu,

aby neseděl v svém domu

a jej spieše prodal jemu.

O takém vám zlém súsědě

1070 drahnú poviestku povědě,

ješto myslěše chudého

k škodě pripraviti svého

súsěda, jenž přišel k němu,
tato slova vecě jemu:
1075 „Uslyš, súsěde, prosbu mú,
otpusť mi v svém domu,
ať postavím lahvicu dvě
oleje a naplně je.“ |
118 a Súsěd chudý, nevěda lsti,
1080 tomu bohatci otpustí.
Tehdy ten lahvicu plnú
zadniv a druhú neplnú,
jsa úmysla velmi zlého,
schova u súsěda svého.
1085 Potom tento po puól rocě
chudému súsědu vecě:
„Nedostatky, súsěde, jmám,
vrať mně můj olej, ať prodám.“
A když lahvicu othradi,
1090 inhed sě s súsědem svadi,
i počě naň žalovati,
chtě jmu sbožíce ztratiti
a řka: „Zléhos obyčěje,
ukradl si mého oleje.“
1095 I bieše v tom městě dobrý
jeden člověk, čsný i múdrý,
ten nevinným pomáháše
a dobrú radu dáváše.
Ten nevinu jeho vzvědě
1100 a to poprávci povědě:
„Jáz chcu pravý súd vydati.
Kaž oleji tuto státi,
118 b ať čistý | olej skydaji
a kvasnici ohlédaji:
1105 bude-liť v sudě v neplném
tolik kvasnic jako u plném,
vězte, žeť jest olej kraden
ottud, kdešto byl postaven;

paklit jest méně v neplném
1110 sudě kvasnic než u plném,
vězte, žeť jest zle žaloval,
súsěda lstivě obúzal.“
A proto múdří bývajce,
sobě domów dobývajte
1115 mezi súsědy dobrými,
mezi čsnými i múdrymi.
Třetí jest, jenž radí komu
lstivě a chtě škodě tomu;
s prvým i s druhým tohoto
1120 diábel vezme u peklo proto.

[DESÁTĚ]

Znamenajte slova božie:
Jmějte v čistotě svá ložě.
Toť kázanie desáté jest,
ktož je drží, blazě jmu jest;
1125 však to trój lid přestupuje,
jímž sobě peklo kupuje: |
119 a Prvý, jenž ženy nejmaje,
na svú duši ničs netbaje,
toto kázanie přestúpá,
1130 kdyšto v cizé lože vstúpá.
Druhý, jenž maje ženu svú
i bude viliti s jinú
a ta bude jmieti svój muž:
ta oba črt pojme v svú hůž.
1135 Třetí, jenžto jmaje ženu
krásnú, z mnohých vylóženú,
i pójde k mrzutěj robě,
ten vezme zlý příklad sobě;
chrústem jeho chci nazvati,
1140 dám jej všem dobrým poznati,

ješto s lúky ot krásného
květa letí ot vonného
i hledá sobě pokoje
prostřed smrdutého hnoje.

1145 Těch chrústov po hříechu dosti,
ješto se držie té zlosti,
netbají o krásném loži,
jdú k biedniciem na rohoži,

119b 1150 i rúšějú svá čsná ložě.
V starém zákoně ten bieše
obyčej: Ktož nediržieše
čsně v čistotě ložě svého,
ukamenovachu takého;

1155 a po našem hříechu nyní
v některém kraji kamenie
nemohl by tolik shledati,
by chtěl všě ukamenovati.

Ktož chce v rajsčú radost vníti,
1160 musí kázanie plniti
toto desatero božie,
tak přide v nebeské sbožie.
Prvé: miluj tvorcě svého
a vešdy čsti na vrch všeho.

1165 V druhém kázaniu Buóh kázal,
aby člověk v tom múdr býval,
aby jmene nejmenoval
jeho v ješit ani vzýval.
V třetiem kázal na paměti

1170 své svaté dni vešdy jmieti,
120 a je svým ná|boženstvím čstíti
a v ten čas viece chváliti:

to jest neděle, den jeho,
jiní čsní dne podlé toho.

1175 Čtvrté kázanie božie jest:
čiň otčíku a matcě čest.

Páté kázanie pomněte:
druh družcě nezabíjejte
ani skutkem ani radú,

1180 ni lakomstvem, ani svádú.
To staří i mladí slyšte,
totoť jest kázanie šesté:
smilstva se vešdy chovajte
a v tom svůj život skonajte.

1185 Naplníš sedmé kázanie:
ač se uchováš kradenie
a k tomu šcedr z svého budeš,
tak věčného pekla zbudeš.

Osmé kázanie jest: křivý
1190 nebud svědek ani lstivý.
V devátém jest Buóh přikázal,
by cuzého nic nežádal.

Toto kázanie desáté: |
120 b jenž u manželstvě přebýváte,

1195 vešdy v čistotě bydlite,
tak se k Bohu přiblížite.

Amen.